

Csányi Vilmos

ÉDES JANKA

Élet egy szabad kutyával

Előszó

A tudós embert sokféle kényelmetlen nyűg korlátozza az írásban. Ha tudományos cikket vagy könyvet ír, akkor csak kísérletekről, megfigyelésekről lehet szó, sok ismétléssel, a szakma apró szabályai szerint, mert ha kicsit is túllép az elfogadott határokon, a cikket eleve elutasítják. Aztán, ha írja, főleg idegen szavakat kell használnia, mert azok jelentésében a szakma megegyezett réges-régen, és ha valaki más, mindennapos szóval dolgozik, azt majd mindenki félreérti. Szóval roppant nehézkes feladat tudományos dolgozatot írni. De ne gondolják, hogy a népszerűsítő könyv készítése könnyebb. Ebben az ember igyekszik érthetően fogalmazni, elhagyni

a kevésbé fontos, aprólékos magyarázatokat, ami jó is lenne az olvasók számára, ha néha-néha a tudóstársak nem lapozgatnák a népszerű irományt. Persze nem azért lapozgatják, mert érdeklődnek a téma iránt, vagy esetleg csak élvezetből. Nem, kizárólag azért teszik, hogy gondosan ellenőrizzék azt a szeretlen kollégát, aki képes a tudomány szent berkeiből kibeszélni, figyelik, milyen szót hogyan használt, biztosan rosszul, az is nagyon valószínű, hogy kicsit elengedte a fantáziáját, és majdnem biztos, hogy tudományos érvekkel nem tudná minden állítását alátámasztani. Ezért már régen írtam könyvet kutyákról, de Jankától annyi új dolgot tudtam meg lelkivilágukról, hogy most mégis nekilátok. Ami itt következik, nem tudomány, hanem mese. De én mesélem.

Balatonalmádi, 2019

Csányi Vilmos

Jeromostól Jankáig

Az ember sok mindent várhat el egy kutyától, társaságot mindegyiktől természetesen, azután fegyelmet, az utasítások gyors, pontos teljesítését, ha valamiféle munkakutyáról van szó, öreg néniként talán csüggő ragaszkodást. Egyszer, réges-régen, szert tettem egy kivételes kutyára. Az illető, Jeromos esetében ezek a tulajdonságok csak mérsékelten jelentkeztek, de az értelmi képességek különleges megnyilvánulásai, valamint a kifejezett barátság bőven kárpótoltak. A barátom volt, egy egészen különleges kutya. Független egyéniség, saját elgondolásokkal az érett személyiség méltóságával, aki elnézően szórakozott, ha utasításokat

próbált adni valaki neki. Ezzel ritkán éltem, viszont tudtam, hogy őt meg lehet győzni valamilyen feladat jelentőségéről. Ha az elég érdekesnek, új dolognak tűnt, és Jeromos ráért, néha hajlandóságot mutatott arra, hogy elvégezze. Történetét a *Jeromos, a barátom* című könyvemben részletesen megírtam. Jeromos sok éve hagyott el bennünket, tizennégy éves korában, még ma is gyászoljuk. És most itt van velünk Janka, Jeromos majdnem pontos mása, legalábbis, ami a genetikai hátteret illeti.

Jeromos elmenetele után nem sokkal azt gondoltam, hogy szeretném ezt a „Jeromos-élményt” még egyszer megélni, hosszan, legalább megint tizenegynéhány évig.

Jeromos mamája egy vonzó, szürke pumi hölgy volt, a papája pedig egy arra sétáló husky úr. Akik igazán érte-

nek a kutyákhoz, mindig felismerték, hogy valami északi kutya és egy tereelő keveréke lehet. Nos, ilyet szeretnék megint! Egy pumi-husky hibridet! Keverék kutyák esetében a felmenőkről fogalmunk sincsen, a sokkal jobb hangzású hibrid szó viszont genetikailag egyöntetű, ismert szülőket jelent. Senki se gondolja, hogy egyszerű egy ilyet összehozni, hacsak az ember nem kutyatenyésztő.

Az igazi tenyésztők babonásak, úgy képzelik, hogy ezzel a párosítással „elromlik” a pumi szuka, mert a hibrid utáni kölykeiben is megjelennek a huskytulajdonságok. Naiv, genetikai ismereteket nélkülöző vélemény, de a pumiklubok közreműködéséről hamar le kellett mondanom, nem kaptam pumi szukát „kölcsön”, béranyaságra. Tehát venni kell, és majd keresni neki jó helyet a sikeres közreműködés után, mert nem pumikat szeretnénk, hanem